

Obsah

68	6.1.3. Dilema dřívka a mladistviny uvedeno celo	68
68	6.1.4. Vztahy vlastníků jiných vlastnictví a vlastnictví	69
78	6.3. Druhy teorií v sociální psychologii a jejich význam	78
79	6.3.1. Teorie jednotlivého člověka je základem mnoha teorií	80
79	6.3.2. Teorie skupinového chování a skupinového vývoje	80
101	6.4.1. Humanistické teorie vlastnosti a vlastností	101
101	6.4.2. Sociálně psychologické teorie vlastnosti a vlastností	101
101	6.4.3. Systematický vlastnostních teorií a významnéjší ih	102
101	6.4.4. Kognitivní teorie vlastnosti a vlastností, kterou dožalil BrunH	102
101	6.4.5. Přístup orientovaný na ekory	101
	6.4.6. Antilogický přístup	237
111	6.4.7. Sociosociologie	242
111	6.4.8. Socioměření	248
111	Literatura	261
111	BILP	267

Předmluva	9

1 Náboženství a společenská solidarita	13
1.1 Jednota posvátného a světského	15
1.2 Starověká Mezopotámie a Egypt	17
1.3 Archaičtí Indoevropané	19
1.4 Buddhismus	22
1.5 Antika	25
1.6 Judaismus	28
1.7 Křesťanství	34
1.8 Islám	38
1.9 Náboženské zdroje společenské solidarity	41
Literatura	45
2 Filozofická téma významná pro sociální práci	47
2.1 Antický starověk	49
2.2 Křesťanský středověk	54
2.3 Renesance	56
2.4 Novověký osvícenecký racionalismus a romantismus	57
2.5 Německá klasická filozofie a F. Brentano	61
2.6 Marxismus	65
2.7 Positivismus, filozofie života, Masarykův praktický humanismus a Schelerův rád lásky	68
2.8 Liberalismus a komunitarismus	74
2.9 Filozofický pohled na praxi sociální práce	78
Literatura	81

3 Vývoj sociální práce jako oboru v západním světě	83
3.1 Starověké formy institucionalizované solidarity	83
3.2 Od křesťanské charity ke státní garanci	87
3.3 Industriální kapitalismus a vznik moderního státu	95
3.4 Počátky sociálního zabezpečení a konstituování sociální práce	98
3.5 Zvědečťování oboru podle vzoru medicíny	101
3.6 Sociologizující a psychologizující etapa	102
3.7 Stát blahobytu a meze zaopatřování	104
3.8 Hnutí lidských práv, svépomoci a dobrovolnictví	105
Literatura	109
4 Domácí tradice sociální práce	111
4.1 Sociální práce do druhé světové války	111
4.1.1 Středověk	111
4.1.2 Renesance a doba osvícenská	113
4.1.3 Rakousko-uherská monarchie do první světové války	115
4.1.4 Od vzniku samostatného státu až po konec druhé světové války	118
4.2 Sociální práce v našem státě od druhé světové války do současnosti	139
4.2.1 Poválečné období	139
4.2.2 Od komunistického převratu do padesátých let	140
4.2.3 Šedesátá léta	144
4.2.4 Sedmdesátá a osmdesátá léta	146
4.2.5 Doba po roce 1989	151
Literatura	153
5 Sociální politika, sociální služby a sociální práce	155
5.1 Sociální systémy	156
5.2 Objekty a předměty sociální politiky	160
5.3 Cíle sociální politiky	163
5.4 Evropské a mezinárodní dimenze cílů sociální politiky	166
5.5 Stát jako sociální systém	171
5.6 Nestátní organizace jako sociální subjekty	172
5.7 Nástroje sociální politiky	174
5.8 Sociální správa	177
5.9 Sociální služby	178
5.10 Sociální práce jako nástroj sociální služby	179
Literatura	181
6 Vybrané teorie sociální práce	183
6.1 Současné pojetí a dilemata disciplíny	183
6.1.1 Poslání a cíl sociální práce	184
6.1.2 Paradigmata sociální práce	187

6.1.3 Dilemata soudobé sociální práce	189
6.1.4 Vztah sociální práce k jiným disciplínám	192
6.2 Druhy teorií v sociální práci	193
6.3 Posouzení a volba teorie	196
6.4 Teorie významné pro sociální práci	200
6.4.1 Humanistické a existenciální teorie	201
6.4.2 Sociálněpsychologické a komunikační modely	216
6.4.3 Systemický přístup	222
6.4.4 Kognitivně-behaviorální teorie	226
6.4.5 Přístup orientovaný na úkoly	231
6.4.6 Antiopresivní přístupy	237
6.4.7 Sociobiologie	244
6.4.8 Sociálněekologický model a fenomenologická tradice . .	248
Literatura	261
7 Přístupy k práci s menšinami	267
7.1 Odstup nebo ztotožnění, donucení nebo porozumění	268
7.2 Moc z hlediska antiopresivních přístupů	287
7.3 Typy a složky antiopresivních přístupů	288
Literatura	293
Rejstřík jmenný	295
Rejstřík věcný	299

časem se mnoho změnilo. Nejdříve bylo možné využít všechny funkce antroposofie, ale v důsledku rozvoje sociální práce, kdy byly využívány i její složky jako například sociální akce, byla využita zapojenou zástřídkou modelu, jenž dnes říkame komunitní sociální práce. Základní komunitní centra, poskytující sociální pomoc včetně poradenství lidem z blízkého okolí.

V desetiletích, která následovala, sociální práce si dopovídala teoretičké modely vznikající na půdě jiných disciplín (v psychoterapii, sociální fenomenologii, sociologii, ekologii) nebo teorii nadoborových (teorie systému, teorie komunikace) a pokoušela se těto formulace vlastních teoretičkých výchozích (antiopresivní přístup, přístup orientovaný na úkoly, teorie „osoby v prostředí“ a jiné).

Na konci 20. století vznikl v souladu s jinými kritiky severoamerické praxe sociální práce Jan S. Efran, že se sociální pracovníci zpronevěřují svému původnímu poslání tom, jak se privatizují a orientují stále více na individuální terapeutickou práci s klienty. Ráda doslova:

„Teď co se ptáte, je kde je problem, kdežto nesplňuje výzvu k splnění původního místa, které za svého sociálního práce myslíme. Tato pravda nemusí být propojena s pojetím člověka, o kterém myslíte, my musíme potrestat za márování, který nazýváme Mary Richmanovou a Joes-

¹Citováno podle K. S. Haynes: This one hundred years debate. Social reform versus individual treatment. *Social Work*, 38, 1993, č. 4, 501–509.